

Okvirni program obiska sedmošolcev v splošni knjižnici
»Rastem s knjigo OŠ 2012« v šolskem letu 2012/2013
Kaj mi ponuja knjižnica

Spoštovani!

Delovna skupina projekta »Rastem s knjigo OŠ 2012«, ki jo sestavljamo predstavniki vseh sodelujočih partnerjev, je tudi letos pripravila program obiskov sedmošolcev v splošnih knjižnicah oz. je prilagodila program iz prejšnjih let, saj se je ta izkazal kot domišljen in uspešen.

Podrobnejši načrt izvedbe obiska prepuščamo strokovnim delavcem v knjižnicah in šolah, saj imate sami veliko izkušenj in svežih idej, hkrati pa najbolj poznate tudi različne možnosti (strokovne, kadrovske, prostorske ...), ki jih imate na voljo za izvedbo programa.

Pri izvedbi boste upoštevali tudi izkušnje iz sodelovanja v projektu »Rastem s knjigo OŠ« iz preteklih šestih let. Pri pripravi obiskov je nujno upoštevati tudi zelo različne bralne izkušnje, navade in interese sedmošolcev ter njihovo raven knjižnično-informacijskega znanja.

Dobro sodelovanje knjižničarjev v splošnih knjižnicah s koordinatorji kulturne vzgoje, šolskimi knjižničarji in drugimi strokovnimi delavci na šoli je ključno za uspešno izvedbo projekta »Rastem s knjigo OŠ 2012«.

Priprava na obisk

1. Če je le mogoče, naj se v projekt vključijo tudi šolski knjižničarji, saj je izvajanje projekta v šestih letih pokazalo, da so taka sodelovanja zelo uspešna.
2. Za vsako skupino posebej se knjižničar v splošni knjižnici in koordinator projekta na šoli (šolski knjižničar ali učitelj/spremljevalec skupine) vnaprej dogovorita za program obiska v knjižnici, da bo lahko obisk čim bolj po meri učencev, skladen z njihovimi interesi in potrebami. Dogovor naj vključuje tudi vnaprejšnjo pripravo učencev v šoli na obisk v splošni knjižnici.
3. Predvidoma učenci z učitelji/spremljevalci obiščejo enoto splošne knjižnice, ki je šoli najbližja oz. je najustreznejša glede na zastavljeni program obiska.
4. Za obisk priporočamo okvirno dve šolski uri.
5. Predlagamo, da šole iz bolj oddaljenih krajev organizirajo obisk sedmošolcev v splošni knjižnici v okviru kulturnega dneva in poleg knjižnice obiščejo še kakšno drugo kulturno ustanovo (muzej, galerijo itd.). Pri tem lahko dobijo še en žig za Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz.

Izvedba programa na obisku

Predlagamo, da se pri izvedbi programa splošne knjižnice držijo štirih osnovnih korakov:

1. Predstavitev splošne knjižnice – uvodna, splošna predstavitev (vsem sedmošolcem ponuditi brezplačni vpis ter razdeliti informacijsko-propagandno gradivo knjižnice). Obseg le-te je odvisen od tega, ali so učenci že kdaj obiskali to splošno knjižnico kot skupina; morda so mnogi med njimi že včlanjeni prav v to knjižnico.

2. Knjižnično-informacijsko opismenjevanje – po dogovoru s šolskim knjižničarjem izberite tisto, česar učenci še ne poznajo in bi lahko pritegnilo njihov interes za uporabo storitev splošne knjižnice:

- predstavitev vzajemnega kataloga COBISS/OPAC,
- reševanje uganke meseca,
- reševanje Slovenskega knjižnično-muzejskega MEGA kviza (bistvene informacije najdete v prilogi 6),
- oblika knjižnično-informacijskega znanja (KIZ), ki jo knjižnica redno izvaja, ali nova oblika KIZ, ki jo lahko knjižnica in šolski knjižničar pripravita posebej za projekt »*Rastem s knjigo OŠ 2012*«.

3. Motivacija za leposlovno branje

Spodbujanju branja književnih besedil naj se na obisku nameni čim več časa.

Po dogovoru naj šolski knjižničarji učence vnaprej pripravijo na obisk knjižnice, v knjižnici pa izberemo:

- kratek pogovor o pomenu branja leposlovja, o branju za bralno značko; pogovor o tem, kaj radi berejo,
- povprašamo jih, če poznajo kakšno knjigo z gorniško tematiko – ob tematski razstavi knjig (priloga 5),
- na kratko jim predstavimo pisatelja Tadeja Goloba in njegovo ustvarjalnost – ob razstavi njegovih knjig (prilogi 2 in 3),
- na kratko predstavimo ilustratorja Cirila Horjaka (priloga 4),
- predstavimo darilno knjigo *Zlati zob* (z motivacijskim programom, ki ga bo ob ponatisu zbirke pripravila založba) (priloga 1).

4. Zaključek obiska: razdelitev knjige Tadeja Goloba *Zlati zob* z ilustracijami Cirila Horjaka.

Zelo pomembno je, da učenci doživijo obisk splošne knjižnice kot zanimiv in privlačen, da skupno srečanje zaključijo navdušeni nad knjigami in knjižnico, motivirani za branje.

Želimo vam uspešno izvedbo projekta »*Rastem s knjigo OŠ 2012*«!

Pripravili:

- Anton Brlan, Mestna knjižnica Ljubljana, Knjižnica Otona Župančiča,
- mag. Darja Lavrenčič Vrabec, Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo,
- Kristina Picco, Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo,
- Katja Kemperle, Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo,
- mag. Tilka Jamnik, posvetovalna članica JAK,
- Barbara Rogelj, Dušan Šarotar, Gašper Troha, Jože Zupan, strokovna komisija za literarne prireditve in razvijanje bralne kulture JAK,
- Tjaša Urankar, Javna agencija za knjigo RS,

v sodelovanju s člani delovne skupine RSK:

- mag. Nataša Bucik, Marjan Gujtman, Nada Požar Matijašič, Marjetka Loborec Škerl, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport,
- Roža Kek, Združenje splošnih knjižnic,
- Romana Fekonja, Vlado Pirc, Zavod RS za šolstvo,
- Mirjam Klavž Dolinar, Društvo šolskih knjižničarjev Slovenije in predsednica Sekcije za šolske knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije,
- Maja Bolfek, Društvo šolskih knjižničarjev Slovenije.

PRILOGA 1

ANOTACIJA IZBRANE KNJIGE

Golob, Tadej: **Zlati zob**.

Ilustr. Ciril Horjak. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Knjižnica Sinjega galeba; 331), 314 str.

| M | 3. stopnja

| alpinizem, družčine, gore, kriminalci, pustolovščine, uboj, zakladi

Tadej Golob (1967), novinar in pisatelj, je leta 2010 za prvenec *Svinjske nogice* prejel nagrado kresnik. Obenem je tudi strasten alpinist in tovrstne izkušnje je uporabil v pričujočem – svojem prvem! – mladinskem romanu. Dogajalni prostor je namreč Log pod Mangartom oz. Loška stena nad njim, v katero se odpravi zagrizen plezalec Tomaž s prijateljem Petrom in sestro Tino. Na poti do Loga srečajo mladega domačina Franka, v vaški gostilni pa slišijo zgodbo njegovega deda o skritem zakladu v votlini Zlatega zoba. Zdaj se načrt, da bi premagali steno, preplete z željo, da bi našli tudi zaklad. Trojica mladih pa ni edina, ki si ga želi, zato se zgodba spremeni v pustolovsko-kriminalno žanrsko mešanico, ki je vsekakor privlačno in napeto branje. Avtor je spretno združil stvarnost in domišljijo; v zgodbi je ravno prav nevarnosti, »kulturnega« izročila, humorja, pa tudi ščepec mladostniške ljubezni, družbene kritičnosti in morda še česa. Do neke mere je zagotovo tudi prisposoba dozorevanja fantov v može. Ne da bi moraliziral in vzgajal, avtor bralca nevsiljivo opozarja na vrsto problemov; v tem pogledu najbolj preseneti z odprtim koncem, ki bralce vsekakor vodi v razmislek in pogovor. Precej raziskovanja lahko nudi primerjava te »gorniške bratovščine Sinjega galeba«, kot jo avtor sam poimenuje, z mnogo starejšim, skorajda že legendarnim besedilom Toneta Seliškarja. Nekaj spodbud za branje je dosegljivih tudi na Fejstbuku:

<http://www.mladinska.com/fejstbuk/dogaja/knjiga?aid=1588>. Ciril Horjak,

ouveljavljani stripar, risar in karikaturist, je prispeval črno-bele ilustracije, ki besedilo še dodatno popestrijo.

PRILOGA 2

O AVTORJU

TADEJ GOLOB, rojen leta 1967 v Mariboru, je alpinist, kolumnist, urednik in novinar. Na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani je študiral novinarstvo. Že med študijem je delal v športnem uredništvu Televizije Slovenija, kasneje pa je bil urednik športnih revij Grand Prix in Grif ter slovenske izdaje revije Geo. Od leta 2001 piše kolumne in intervjuje za revijo Playboy. Leta 2000 se je udeležil odprave v Himalajo, na kateri je Davo Karničar kot prvi smučal z vrha Mont Everesta. Mont Everest je bil Golobov drugi osemtisočak po gori Dhaulagiri (1998). Karničarjev podvig je Golob opisal v knjigi *Z Everesta* (2000). Njegova naslednja knjiga je bila biografija košarkarja Petra Vilfana (2004). Leta 2005 je izšla zbirka Golobovih kolumn za Playboy z naslovom *Moške svinje*, leta 2008 pa biografija glasbenika Zorana Predina. Njegov prvi roman *Svinjske nogice* je izšel leta 2009 in naslednje leto prejel nagrado kresnik, Delovo nagrado za najboljši roman leta. Golobova zadnja knjiga je roman za mladostnike *Zlati zob* (2011).

(Vir: Javna agencija za knjigo. Dostopno na:

http://jakrs.si/fileadmin/user_upload/Brosure_in_katalogi/Katalogi/letak_Golob_2012_web.pdf.)

PRILOGA 3

TADEJ GOLOB IN NJEGOVA USTVARJALNOST

1. **Z Everesta** / soavtorja Davo Karničar in Urban Golob ; fotografije Urban Golob ... [et al.]. Ljubljana: Mythos, 2000.
2. **Avtobiografija** / Peter Vilfan ; zapisal Tadej Golob. Ljubljana: Športno društvo košarkaška šola Peter Vilfan, 2004.
PONATIS: Tržič: Učila International, 2010 (Zbirka Žepna knjiga ; 377 = 207, 1. Biografije)
3. **Moške svinje** / ilustriral Sašo J. P.. Logatec: AD Pirum, 2005.
4. **Zgodba iz prve roke : [Zoran Predin]** / spremna beseda Vlado Mihelj. Ljubljana: Študentska založba, 2008.
5. **Svinjske nogice**. Maribor: Litera, 2009 (Knjižna zbirka Piramida).
6. **Zlati zob** / ilustriral Ciril Horjak. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011 (Knjižnica Sinjega galeba ; 331).

PRILOGA 4

O ILUSTRATORJU

CIRIL HORJAK se je rodil leta 1975 v Slovenj Gradcu. Diplomiral je na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Konec osemdesetih let je dvakrat zapored dobil prvo nagrado na natečaju mladinskega avtorskega stripa v Novem Sadu. Novembra 2003 je pri Stripburgerju izšel njegov prvi stripovski album *Ride*, v okviru Stripburgerjeve akademije stripa je pripravil tudi prvi slovenski učbenik stripa *Najmanjša velika enciklopedija stripa*. Za podjetje Slorest je zasnoval izobraževanje s pomočjo stripa in zanj leta 2008 prejel nagrado za najbolj inovativno kadrovske prakso. V oddaji Risanka na Radiu Študent po navodilih poslušalcev in poslušalk vsak teden riše v živo. Leta 2009 je delavce podjetja DARS spremljal pri delu na cestah in za njihovo interno revijo risal stripe na omenjeno temo. Za svoje izobraževalno delo je leta 2011 prejel nagrado Andragoškega centra Slovenije. S svojim zobozdravnikom Rokom Juričem pripravlja izobraževalni strip o zdravljenju zob *Endodonto-strip*. O stripu kot gostujoči predavatelj poučuje na različnih slovenskih fakultetah.

(Vir: NLB Galerija Avla.

Dostopno na: <http://www.nlb.si/ciril-horjak>.)

PRILOGA 5

SEZNAM SORODNIH KNJIG

Seznam dopolnite po svoji presoji! V pomoč vam je lahko izbor kakovostnih mladinskih knjig (»zlate hruške«, »opazno dobre izdaje« in »dobre izdaje«), ki ga najdete v *Priročnikih za branje kakovostnih mladinskih knjig*.

Letošnji *Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2012 (Pregled knjižne produkcije za mladino iz leta 2011)* bo predvidoma izšel oktobra 2012.

Naročiti ga je mogoče na e-naslovu: pionirska@mklj.si oz. po telefonu: 01 600 13 38 ali faxu: 01 600 13 32.

Priročnik bo predstavljen na strokovni sredi, 14. novembra 2012, ob 10. uri, v MKL, Knjižnici Otona Župančiča, Kersnikova 2, Ljubljana.
Projekt sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Priročniki za branje kakovostnih knjig iz prejšnjih let so dostopni na spletni strani: <http://www.mklj.si/index.php/digitalna-knjiznica/priporocilni-seznami/120-pregledni-in-priporocilni-seznami-za-mlade>.

POUČNE (GORNIŠKA TEMATIKA):

BELE, Jani: *Proti vrhovom: priročnik za gibanje v gorah*. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije, 2005.

CERAR Drašler, Irena: *Pravljичne poti Slovenije: družinski izletniški vodnik*. Ljubljana: Sidarta, 2007.

CLEARE, John: *Veliki alpinistični vzponi*. Prevod Mateja Ravnik. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2011.

MIKŠA, Peter; ALJEC, Kornelija: *Slovensko planinstvo*. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije, 2011.

MLAČ, Bine: *Oprema za gore in stene*. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije, 1999.

PLANINSKA ŠOLA. Zbrali in uredili: Bojan Rotovnik, Stojan Burnik, Tone Golnar, Franc Kadiš, Franjo Krpač, Peter Pehani, Borut Peršolja. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije, 2005.

PLANINSKI VESTNIK: GLASILO PLANINSKE ZVEZE SLOVENIJE. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije, 1895- . (REVIJA)

STRITAR, Urša; STRITAR, Andrej: *Z otroki v gore: družinski izleti*. Ljubljana: Sidarta, 1998.

TEISSL, Helmut: Julijske Alpe. Celovec: Mohorjeva družba, 2011.

Planinski kotiček v Knjižnici Otona Župančiča, enoti Mestne knjižnice Ljubljana

V sodelovanju s Planinsko zvezo Slovenije smo 5. junija 2012 odprli Planinski kotiček. Gre za pravo popestritev knjižnične ponudbe, saj smo svojo planinsko zbirko obogatili s knjigami nekdanje knjižnice Planinske zveze Slovenije in jo bomo stalno dopolnjevali. Tu lahko bralci najdejo vodnike po slovenskih in tujih planinskih poteh, zanimive pripovedi znanih alpinistov, lepote gora, predstavljene v bogatih slikovnih monografijah, in priročnike, ki nas seznanjajo z obvezno opremo vsakega gornika, plezalnimi tehnikami ter vsem, kar predstavlja planinsko in gorniško dejavnost. Vabljeni, da nas obiščete!

Kontaktna oseba je Anton Brlan, e-naslov: anton.brlan@mklj.si.

Slovenski planinski muzej v Mojstrani

Bogata zbirka predmetov s pestro zgodovinsko pripovedjo, raznolikost fotografskega in arhivskega gradiva ter obsežna strokovna knjižnica nudijo obiskovalcu vpogled v množičnost in pomembnost planinske dejavnosti v slovenskem prostoru. Stalna razstava *Pot je zgodba – zgodba je pot* je zasnovana kot muzejska pripoved, ki jo doživljamo skozi lasten vzpon na goro.

[\(http://www.planinskimuzej.si/\)](http://www.planinskimuzej.si/)

Vabljeni!

LEPOSLOVNE (GORNIŠKA TEMATIKA):

BAUMBACH, Rudolf: Zlatorog: planinska pravljica. Prevod Anton Funtek. München: A. Kovač, 1995.

ČEZ PLANINE IN DOLINE. Zbrala in priredila Marjeta Zorec. Spremna beseda Tadeja Rode. Ilustriral Franci Nemec. Ljubljana: Karantanija, 2006.

GOMBAČ, Žiga: Jastrebov let. Ilustracije Damijan Stepančič. Ljubljana: Mladika, 2008.

INGOLIČ, Anton: Čudovita pot. Spremna beseda Dušan Čater. Ljubljana: Karantanija: Pisanica, 1999.

INGOLIČ, Anton: Pretrgana naveza. Ilustracije Melita Vovk. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1980.

JELINČIČ, Dušan: Biseri pod snegom. Maribor: Obzorja, 1992. 2009-dopolnjena izd!

KAJZER, Janez: Štirje srčni možje. Ilustriral Matjaž Schmidt. Ljubljana: Založba Borec, 1980.

MLAKAR, Janko: Kako je Trebušnik hodil na Triglav. Spremna beseda Jože Šifrer. Ilustracije Melita Vovk. Žirovnica: Agens, 1992.

MUSTER, Miki: Trije hribolazci: Dogodivščine Zvitorepca, Lakotnika in Trdonje. Ljubljana: Delavska enotnost, 1987.

NOVAK, Bogdan: Bela past. Spremna beseda Iztok Ilich. Ilustracije Rudi Skočir. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1993.

PREGL, Slavko: Odprava zelenega zmaja. Ilustracije Marjan Manček. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1976.

VIRK, Jani: Poletje na snegu. Ilustracije Ana Košir. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva družba, 2003.

ZAPLOTNIK, Nejc: Pot. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2000.

PRILOGA 6

SLOVENSKI KNJIŽNIČNO-MUZEJSKI MEGA KVIZ 2012/2013

PORTRETI SLOVENSKIH PIONIRK

V šolskem letu 2012/2013 bo potekal že 7. cikel MEGA kviza.

V MEGA kviz v šolskem letu 2012/2013 bodo uvrščene naslednje znamenite Slovenke:

1. **Zofka Kveder**, prva samosvoja slovenska pisateljica in pionirka emancipacije žensk,
* 22. april 1878, Ljubljana, † 21. november 1926, Zagreb.
2. **Ljuba Prenner**, odvetnica, pisateljica,
* 19. junij 1906, Fara pri Prevaljah, † 18. september 1977, Fara pri Prevaljah.
3. **Ángela Piskernik**, botaničarka, naravovarstvenica, prva Slovenka z doktorskim nazivom,
* 27. avgusta 1886, Lobnik pri Železni Kapli, † 23. december 1967, Ljubljana.
4. **Kristina Gorišek Novaković**, prva slovenska letalka,
* 15. december 1906, Stična, † 1996, Scunthorpe v Veliki Britaniji.
5. **Alma Sodnik**, prva filozofska znanstvenica na Slovenskem,
* 23. marec 1896, Ljubljana, † 12. februar 1965, Ljubljana.

EU je leto 2012 razglasila za evropsko leto aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti, leto 2013 pa za evropsko leto državljanov. V sedmem ciklu se bomo tako v luči evropskega leta državljanov podrobneje posvetili (izključno) Slovenkam, ki so z izjemnimi, pionirskimi dosežki zaznamovale svoj čas in se vpisale v zgodovino slovenskega naroda:

*Zahtevo po priznanju politične enakopravnosti žensk v 19. stoletju je v mnogih evropskih okoljih spremljalo prizadevanje za zapis ženske genealogije in ženskega spomina. Ženske, ki so prevzemale vlogo kolektivnega subjekta, so morale z lastno zgodovinsko tradicijo dokazati, da je patriarhalna zgodovina neutemeljena in kriva tega, da so ženske ostajale v ozadju androcentrične tradicije. / ... / V družbi, ki se je modernizirala, je opozarjanje na izstopajoče ženske osebnosti, cesarice, kraljice, aristokratske mecenke, umetnice in prve znanstvenice spodnašalo predsodek, da so ženske brez zgodovine oziroma, da jih v zgodovini sploh ni. (Vir: **Pozabljena polovica: Portreti žensk 19. in 20. stoletja na Slovenskem.**)*

Leta 1910 so ženske marsikje (tudi v Ljubljani) dobile volilno pravico z osebnim glasovanjem. V obdobju med obema vojnama jim tega ni uspelo obdržati. Z izjemo Finske in Norveške, kjer so ženskam podelili volilno pravico že pred prvo svetovno vojno, so ženske v delu evropskih držav dobile volilno pravico v času med obema vojnama, drugod pa še veliko pozneje (v Jugoslaviji leta 1945).

Slovenski knjižnično - muzejski MEGA kviz pripravljamo: Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Pedagoška sekcija pri Skupnosti muzejev Slovenije.

Projekt financira Javna agencija za knjigo RS.

Splošno o reševanju MEGA kviza

MEGA je krajšava za Muzeji, Etnologija, Galerije.

Pri strokovni pripravi sodelujemo slovenske knjižnice in muzeji.

Splošne knjižnice bodo spodbujale k reševanju MEGA kviza v sodelovanju z **osnovnimi šolami**, letos glede na tematiko vabimo k sodelovanju tudi **srednje šole**, in z drugimi dejavniki v svojem okolju.

V aprilu 2013 bodo splošne knjižnice – če bodo tako želele – zbirale rešitve sklopov na tiskanih vprašalnikih in strani z žigi ter jih vse poslale Pionirski. Verjetno bodo glede na svoje izkušnje pripravile tudi različne prireditve.

Najkasneje do **15. maja 2013** bodo reševalci sami ali njihove splošne in šolske knjižnice poslali obrazce z žigi in rešitve na natisnjenih vprašalnikih na naslov: Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana, s pripisom »za MEGA kviz«.

MEGA kviz boste lahko od 10. oktobra 2012 reševali sproti vsak mesec po posameznih sklopih (vsega skupaj je 5 sklopov) do vključno februarja 2013 **na spletni strani: www.megakviz.si**.

(Lahko pa si tudi sami natisnete vprašalnik, ki je pri vsakem sklopu posebej na spletni strani www.megakviz.si).

Podrobnejša predstavitev kviza bo na strokovni sredi, 10. oktobra 2012, ob 10. uri, v MKL, Knjižnici Otona Župančiča, Kersnikova 2, Ljubljana.

Pripravili bomo **PLAKAT** z osnovnimi informacijami, pri vsakem sklopu posebej na spletni strani www.megakviz.si pa tudi spodbude ter predloge za nadaljnje delo, šolske ekskurzije idr. (rubriki **POTEPUH** in **RADOVEDNEŽ**).

Obrazec za žige je prav tako na spletni strani: www.megakviz.si.

Zaključno žrebanje

Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri MKL bo **do konca maja 2013** pripravila **končno MEGA žrebanje med reševalci kviza**.